

ЗАКОН ЗА ЗАКРИЛА НА НОВИТЕ СОРТОВЕ РАСТЕНИЯ И ПОРОДИ ЖИВОТНИ

В сила от 5.01.1997 г.

Отразена деноминацията от 5.07.1999 г.

Обн. ДВ. бр.84 от 4 октомври 1996г., изм. ДВ. бр.27 от 10 март 1998г., изм. ДВ. бр.81 от 14 септември 1999г., изм. ДВ. бр.86 от 20 октомври 2000г., изм. ДВ. бр.18 от 5 март 2004г., изм. ДВ. бр.30 от 11 април 2006г., изм. ДВ. бр.109 от 20 декември 2007г., изм. ДВ. бр.36 от 4 април 2008г., изм. ДВ. бр.26 от 6 април 2010г., изм. ДВ. бр.58 от 18 юли 2017г., изм. и доп. ДВ. бр.98 от 13 декември 2019г., изм. и доп. ДВ. бр.92 от 27 октомври 2020г.

Глава първа. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Обхват

Чл. 1. (1) С този закон се уреждат отношенията, свързани със създаването, закрилата и използването на новите сортове растения и породи животни.

(2) Законът се прилага по отношение на:

1. създадени или открити и разработени сортове растения от всеки ботанически род и вид, в това число клон, линия, хибрид или подложка, независимо от метода (изкуствен или естествен) на получаването им, наричани по-нататък "сортове";

2. създадени или открити и разработени породи, линии и хибриди селскостопански животни независимо от метода на получаването им, наричани по-нататък "породи".

Органи, участващи в процедурата по предоставяне на правна закрила

Чл. 2. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Органите, които участват в процедурата по предоставяне на правна закрила на новите сортове растения и породи животни, са Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и Държавната комисия по породи животни при Министерството на земеделието, храните и горите и Патентното ведомство.

Национален режим

Чл. 3. Разпоредбите на закона се прилагат и по отношение на чуждестранни лица от държави, които участват в международни договори в тази област, по които Република България е страна, като тези държави се наричат по-нататък "договорни държави".

Право на авторство

Чл. 4. (1) (Доп. - ДВ, бр. 26 от 2010 г.) Авторството на сорт или порода възниква със създаването или откриването и разработването им. Местните (автохтонните) породи селскостопански животни и създадените породи в страната съгласно приложението са собственост на българската държава.

(2) Лице, което е създадо или открило и е разработило сорт или порода, е автор (създател) на този сорт или порода.

(3) Когато няколко лица са създали или открили и разработили сорт или порода съвместно, те са съавтори на сорта или на породата.

(4) Правото на авторство е лично, безсрочно и непрехвърляемо.

(5) Авторът или съавторите на сорта или породата имат право да бъдат посочени като такива в заявката, в сертификата и в публикациите относно сорта или породата.

Представителство

Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. - ДВ, бр. 98 от 2019 г.) Заявителят, притежателят на сертификат, както и техните правоприменници могат да извършват действия пред Патентното ведомство, Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и Държавната комисия по породи животни лично или чрез представител по интелектуалната собственост, регистриран в Министерството на земеделието, храните и горите по ред, определен от министъра.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Заявители с постоянно местожителство или със седалище на фирмата извън страната са длъжни да извършват действия пред Патентното ведомство, Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и Държавната комисия по породи животни чрез представители по интелектуалната собственост.

Регистър на сертификатите за нови сортове растения и породи животни

Чл. 5а. (Нов - ДВ, бр. 98 от 2019 г.) (1) Патентното ведомство поддържа Регистър на сертификатите за нови сортове растения и породи животни.

(2) Регистърът по ал. 1 съдържа:

1. номер и дата на подаване на заявката;
2. номер на издадения сертификат;
3. TAXON код;
4. номер на Официалния бюлетин на Патентното ведомство и дата на публикация на заявката;
5. номер на Официалния бюлетин на Патентното ведомство и дата на публикация за издадения сертификат;
6. наименование на сорта растения/породата животни;
7. латинско наименование на сорта растения/породата животни;
8. име и адрес на заявителя;
9. име на автора;
10. начало на действие на сертификата;
11. заплатени годишни такси за поддържане действието на сертификата - дата на плащането и поредната година, за която се отнася;
12. актуален статус на сертификата;
13. име и адрес на представителя по интелектуална собственост, когато е упълномощен такъв.

Достъп до регистъра

Чл. 5б. (Нов - ДВ, бр. 98 от 2019 г.) (1) Регистърът по чл. 5а е електронен и публичен. Той се публикува на интернет страницата на Патентното ведомство.

(2) Патентното ведомство събира, организира, оповестява публично и съхранява данните, подлежащи на вписване, включително всички лични данни, необходими за целите на поддържане на регистъра и изпълнение на дейностите си по този закон.

(3) Всяко лице може да иска справка или извлечение от съдържанието на регистъра.

Досие

Чл. 5в. (Нов - ДВ, бр. 98 от 2019 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2020 г.) Патентното ведомство поддържа за всеки нов сорт растения и порода животни досие на хартиен или електронен носител, което включва цялата документация по издаването на защитния документ и последващите вписвания.

(2) Право на достъп до досиетата на новите сортове растения и породи животни имат заявителят, притежателят, представителят им по интелектуална собственост, юрисконсулт от администрацията на заявителя или притежателя, както и адвокат, писмено упълномощен от заявителя или притежателя. Достъп до досието има и лице, което е изрично упълномощено с нотариално заверено пълномощно от заявителя или притежателя.

(3) Право на достъп до административната преписка по образувано производство по спорове имат страните, участващи в тях, представителите им по интелектуална собственост, юрисконсулт от администрацията им, адвокат, писмено упълномощен от заявителя, притежателя или искателя, както и лице, което е изрично упълномощено с нотариално заверено пълномощно от заявителя, притежателя или искателя.

(4) След публикацията по чл. 41 всяко лице има право да получи достъп до заявката за нов сорт растения или порода животни, така както е подадена.

(5) Всяко лице има право на информация за данните, съдържащи се в досието на сорта растения или породата животни, които подлежат на вписване.

(6) Трети лица, по отношение на които са вписани допустими от закона обстоятелства, имат право на достъп само до документацията, въз основа на която е извършено вписването.

(7) Правото на достъп до досие на нов сорт растения или порода животни включва правото на оправомощените по този закон лица да се запознаят и да получат копия от всички материали и документи, които се съхраняват в съответното досие, с изключение на вътрешноведомствените документи по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за марките и географските означения.

(8) Редът за предоставяне на достъп до досиетата на сортовете растения или породите животни и за получаване на справки или извлечения от регистъра се определя с инструкция на председателя на Патентното ведомство.

Правила за представяне на документи и за кореспонденция

Чл. 5г. (Нов - ДВ, бр. 92 от 2020 г.) (1) Всички документи в производствата пред Патентното ведомство се представят на български език или с превод на български език.

(2) Кореспонденцията във връзка с производствата пред Патентното ведомство се води на адрес в Република България, на електронен адрес или чрез портала за електронни услуги на Патентното ведомство, ако това е възможно. При промяна на посочения адрес страната по производството уведомява Патентното ведомство в 7-дневен срок от настъпването на промяната.

(3) Когато страната по производството пред Патентното ведомство не е посочила адрес в Република България, на същата се изпраща уведомление, с което ѝ се предоставя най-малко 7-дневен срок от получаването му за посочване на адрес. Когато не е посочен никакъв адрес, се прилагат правилата за уведомяване по реда на Административнопроцесуалния кодекс, освен ако в този закон не е предвидено друго.

(4) Когато страната, иницирала производство пред Патентното ведомство, не отстрани нередовностите в срока по ал. 3, същото се прекратява.

(5) Проверката за наличието на изискванията по ал. 2 в производствата по заявки за издаване на сертификат за нови сортове растения или породи животни се извършва по реда на чл. 35.

Прехвърляне на права

Чл. 6. (1) Всички права, уредени по този закон, доколкото в него не е предвидено друго,

могат да се прехвърлят.

(2) Прехвърлянето на правата по ал. 1 се регистрира в Патентното ведомство и се публикува в официалния бюлетин на ведомството.

Глава втора. ПРАВНА ЗАКРИЛА НА СОРТОВЕТЕ

Раздел I.

Условия за предоставяне на правна закрила

Изисквания (критерии)

Чл. 7. (1) Правна закрила на сорт се предоставя, когато той е:

1. нов;
2. различим;
3. хомогенен;
4. стабилен.

(2) Сортът трябва да има сортово наименование, което да се свързва с неговото генерично обозначение съгласно чл. 12.

Новост

Чл. 8. (1) Сортът се разглежда като нов, когато към деня на подаване на заявката за сертификат той или размножителен материал, или реколта от него не е предлаган за продажба, продаван, подлаган на друг вид търговия или е предлаган със съгласието на селекционера:

1. на територията на страната за не повече от една година;
2. на територията на всяка друга държава за не повече от:
  - а) шест години, когато се отнася до дървета или лози;
  - б) четири години, когато се отнася за всеки друг растителен вид.

(2) Всяко сортоизпитване не влияе върху новостта на сорта и не може да бъде използвано във вреда на правото на селекционера.

Различимост (отличимост)

Чл. 9. (1) Сортът е различим, когато е ясно отличим от всеки друг сорт, който е общоизвестен към деня на подаване на заявката в Патентното ведомство.

(2) Друг сорт се счита за общоизвестен, ако към датата на подаване на заявката е осъществен чрез култивиране, обект е на маркетинг, търговия или друг вид реализация или е обект на правото на селекционер, вписан е в регистрите за сортовете, включен е в справочна колекция, точното му описание е дадено в публикация или е станал известен по друг начин.

(3) Заявка за предоставяне право на селекционер или за вписване на друг сорт в официален регистър за сортовете в която и да е страна се счита, че придава общоизвестност на този сорт от датата на подаване на заявката, при условие че заявката е довела до предоставяне право на селекционера или до вписване на сорта в официалния регистър за сортовете.

(4) Признаците, позволяващи да се определят характеристиките и отличителните особености на сорта, трябва да бъдат точни за описание.

Хомогенност (еднородност)

Чл. 10. (1) Сорът е хомогенен, когато независимо от наличието на малки отклонения растенията са идентични по своите съществени признаци, в това число и по отношение на особеностите на своето полово или вегетативно размножаване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Отклоненията от всеки вид се определят по методики, приети от Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол.

Стабилност (устойчивост)

Чл. 11. Сорът е стабилен, когато остава непроменен по своите съществени признаци след нееднократна репродукция (размножаване) или ако за създадения сорт селекционерът е определил особен цикъл на размножаване, като в края на всеки цикъл сортът е съхранил съответствие на даденото му описание.

Наименование

Чл. 12. (1) На всеки нов сорт се дава наименование, което да се свързва с неговия род или вид и да служи за идентифицирането му. Наименованието може да се състои от една или две думи или от комбинация от думи, букви и число, но не повече от четирицифрено число.

(2) Към наименованието на сорта се предявяват и следните изисквания:

1. да се отличава от всяко друго наименование, използвано в страната за този вид или за близки на него видове, или от такова, с което е означен съществуващ сорт във всяка договорна държава, включително и след изтичане срока на действие на сертификата;

2. да не дава възможност за въвеждане в заблуждение или неяснота по отношение на признаците, същността или идентичността на дадения сорт или личността на селекционера;

3. да не нарушава по-рано придобити права на трети лица, получили право на такова наименование, ако съгласно т. 4 на селекционера може да се предостави право за същото наименование. В този случай Патентното ведомство изисква от селекционера да предложи друго сортово наименование;

4. всяко лице, предлагащо във всяка договорна държава за продажба или търговия размножителен материал от закрилян сорт или сорт в процес на експертиза, е длъжно да използва сортовото наименование даже и след прекратяването на закрилата на този сорт, доколкото това не противоречи на по-рано придобити права за това използване, съгласно т. 3.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 81 от 1999 г., в сила от 14.12.1999 г.) Когато един сорт е предложен за продажба или използване с търговска цел, може да се добави към регистрираното сортово наименование на защитения сорт и марка, географско означение или друго означение. След добавянето на такива означения сортовото наименование трябва да е ясно и лесно различимо.

Раздел II.

Защитен документ

Сертификат

Чл. 13. (1) Правната закрила на сорт се предоставя със сертификат.

(2) Сертификатът удостоверява наличието на регистриран растителен сорт, приоритета, правото на авторство и изключителното право на притежателя му върху сорта.

(3) Сертификатът се издава от Патентното ведомство след експертно проучване на сорта - обект на заявката.

(4) Сертификатът има срок на действие считано от датата на издаването му:

1. тридесет години за сортове дървета и лози;
2. двадесет и пет години за всички останали сортове.

Право на заявяване

Чл. 14. (1) Правото на заявяване принадлежи на автора или на неговия правоприменник.

(2) Счита се, че заявителят има право на заявяване, докато не се установи друго по съдебен ред.

(3) Когато няколко автори са създали заедно или открили и разработили един сорт, правото на заявяване принадлежи съвместно на тях. Отказът на един или на няколко от тях да участват в заявяването или в процедурата по издаване на сертификата не е пречка за останалите да извършат предвидените от закона действия или да упражнят правата си.

(4) Правото на заявяване на сорт, създаден при условията на чл. 16, принадлежи на работодателя, ако той подаде заявка в тримесечен срок от получаване на писмено уведомление от автора за създаването на сорта. В противен случай правото на заявяване преминава върху автора.

(5) Когато сорт е създаден въз основа на договор, правото на заявяване принадлежи на възложителя, освен ако в договора е предвидено друго. Ако възложителят не упражни това свое право в срока по ал. 4, правото на заявяване преминава върху автора на сорта.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Служители на Патентното ведомство и на Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол нямат право да подават заявки за сорт или да бъдат посочвани като съавтори, докато се намират в трудово правоотношение с тези държавни органи, както и до три години след прекратяване на това правоотношение, с изключение на случаите, когато сортът е резултат от естествени мутации, констатирани при извършване на експертиза по същество съгласно чл. 38, ал. 1 и 2.

Право на сертификат

Чл. 15. (1) Правото на сертификат принадлежи на лицето, което има право на заявяване съгласно чл. 14.

(2) Когато няколко лица са създали сорт независимо едно от друго, правото на сертификат принадлежи на лицето, което първо е подало заявка за този сорт в Патентното ведомство.

(3) (Нова - ДВ, бр. 26 от 2010 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Правото на сертификат за породите животни съгласно приложението към чл. 4, ал. 1 принадлежи на българската държава. Притежател на сертификатите за съответните породи е Министерството на земеделието, храните и горите.

Служебно създаден сорт

Чл. 16. (1) Служебно създаден сорт е този, който е създаден или открит и разработен при изпълнение на задължения, произтичащи от трудови или други правоотношения на автора на сорта, освен в случаите, когато с договор е предвидено друго.

(2) Сортът е служебно създаден съгласно ал. 1, когато при създаването му авторът:

1. е изпълнявал присъщите за длъжността му служебни задължения;
2. е изпълнявал задължения извън посочените в т. 1, но те специално са му били възложени и с това се е очаквало селектирането на нов сорт;
3. е използвал материални или финансови средства, осигурени от работодателя или възложителя.

(3) Когато сортът е служебно създаден само по отношение на един или няколко от авторите, съответно изпълнителите, разпоредбите на ал. 1 и 2 и на чл. 14 се прилагат само по

отношение на тези автори, техните работодатели или възложители.

(4) Авторът е длъжен в тримесечен срок от създаването на сорта да уведоми писмено за това работодателя, съответно възложителя.

(5) Лицето, което е създадо сорта служебно, има право на авторство съгласно чл. 4, ал. 2, 3 и 4 и право на справедливо възнаграждение, но не по-малко от 4 на сто, ако такова не е било предвидено в съответния договор. При определяне на възнаграждението се вземат предвид главно:

1. печалбата, определена от всички видове реализации на сорта по време на действието на сертификата;

2. ценността на сорта;

3. приносът на работодателя и/или възложителя, изразяващ се в инвестираните средства за създаването на сорта, предоставените материали, оборудване, знания, опит, персонал и друга помощ;

4. условията, при които се наема авторът на сорта.

(6) Когато интересите на работодателя налагат сортът да бъде заявен след тримесечния срок по чл. 14, ал. 4, авторът има право на справедливо възнаграждение за времето на отлагане на заявяването и на всички права, произтичащи от издадения по-късно сертификат за този сорт. Тези взаимоотношения между работодателя и автора се уреждат с договор, преди да е изтекъл тримесечният срок.

(7) Когато заявката за сертификат за сорт е подадена от автора до три години от приключване на трудовия договор или на други правоотношения по ал. 1, работодателят, съответно възложителят, може да претендира за правото да получи сертификата, освен в случая, когато той е бил уведомен от автора за създадения сорт и не е ползвал правото по чл. 14, ал. 4. Това право може да бъде упражнено в едногодишен срок от публикацията за заявката по чл. 36.

(8) Възнаграждението на автора се дължи от работодателя, а когато той не е притежател на сертификата - от притежателя на сертификата.

(9) Когато възнаграждението по ал. 5, 6 и 8, независимо дали е уговорено в договор или е определено съгласно посочените правила, е несправедливо с оглед на реално получената печалба и ценността на сорта, то може да бъде увеличено по искане на автора. При отказ от страна на работодателя спорът се решава по съдебен ред.

(10) Когато сортът е създаден извън страната, правата на автора, ако има такива, се уреждат съгласно нормите, определящи взаимоотношенията с работодателя.

Временна закрила

Чл. 17. (1) За периода от публикацията за заявката от Патентното ведомство за издаване на сертификат за сорт до издаването му на заявителя се предоставя временна закрила срещу противозаконните действия на други лица.

(2) Обхватът на временната закрила се определя от описанието и образеца, доколкото издаденият сертификат не я разширява.

(3) Заявителят има право на справедливо възнаграждение, взето от лицето, което в периода по ал. 1 е извършило действия, за които след издаването на сертификата е необходимо съгласието на притежателя на сертификата съгласно чл. 18.

Раздел III.

Права на селекционера

Обхват на изключителното право на притежателя на сертификат

Чл. 18. (1) Изключителното право на притежателя на сертификат по отношение на репродуктивен или вегетативен размножителен материал от сорт, защитен със сертификат, обхваща правото на използване, на разпореждане със сертификата и правото да забранява на други лица да го използват без негово съгласие. Правото на използване включва следните действия:

1. производство или репродукция (размножаване);
2. подготовка за целите на размножаване;
3. предлагане за продажба;
4. продажба или друг вид търговия;
5. износ;
6. внос;
7. съхраняване за някоя от целите, посочени в т. 1 - 6.

(2) Действията на трети лица, посочени в ал. 1, т. 1 - 7, извършвани по отношение на репродуктивния или вегетативния материал на защитен със сертификат сорт, изискват разрешение от притежателя на сертификата. Той може да даде своето съгласие в зависимост от условията и ограниченията по чл. 19, 20 и 21.

(3) Разпоредбите на ал. 2 се прилагат по отношение на реколта, получена чрез неразрешено използване на репродуктивен или вегетативен размножителен материал на закриления сорт и ако притежателят на сертификата не е имал основателна възможност да упражнява своите права по отношение на същия репродуктивен или вегетативен размножителен материал на сорта.

(4) Разпоредбите на ал. 2 се прилагат в определени случаи по отношение на продуктите, директно получени от материала на защитения сорт, съгласно наредби или инструкции по § 9. Те могат да се прилагат само ако тези продукти са получени чрез неразрешено използване на защитения сорт и ако притежателят на сертификата не е имал основателна възможност да упражнява своето право по отношение на този материал. По смисъла на ал. 2 като "материал" се приемат и директно получени продукти.

(5) Разпоредбите на ал. 1 - 4 се прилагат по отношение на:

1. сортове, които по същество са получени от сорта, за който има издаден сертификат, и когато този сорт сам по себе си не е по същество получен сорт;
2. сортове, които не са различни съгласно разпоредбите на чл. 9 от защитения сорт;
3. сортове, чието производство изисква повтарящо се използване на защитения сорт.

(6) За целите по ал. 5, т. 1 сортът ще се счита по същество за произведен от друг сорт, наричан по-нататък "първоначален сорт", когато:

1. произхожда главно от първоначалния сорт или от сорт, който сам по себе си е произведен по същество от първоначалния сорт;
2. той е ясно различим от първоначалния сорт съгласно разпоредбите на чл. 9;
3. независимо от получените различия той съответства на първоначалния сорт в изразяването на съществените характеристики, които са резултат от генотип или комбинация от генотипове на първоначалния сорт.

(7) Наредбите и инструкциите по § 9 могат да определят възможни действия за получаване на производни сортове най-малко при условията на ал. 6.

Ограничение на правата на селекционера

Чл. 19. (1) Независимо от разпоредбите на чл. 18, ал. 1 за целите по насърчаване на земеделското производство стопаните имат право да използват за собствени нужди с цел репродукция в техни собствени ферми продукт на реколта, която са получили чрез засаждане в собствената си ферма, размножителен материал от сорт, различен от хибрида или изкуствено получения сорт, защитен със сертификат.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Разпоредбите на ал. 1 се прилагат само за растителни видове съгласно списък, утвърден от Министерството на земеделието, храните и горите.

Изключения от правото на селекционера

Чл. 20. Правото на селекционера не се разпростира върху:

1. действия, извършвани от стопани за свои нужди без търговска цел;
2. действия, извършвани с експериментални цели;
3. действия, извършвани с цел създаване на други сортове, освен когато се прилагат разпоредбите на чл. 18, ал. 3 и действията по т. 2.

Изчерпване на правото на селекционера

Чл. 21. Правото на селекционера не се разпростира върху действия по отношение на материала на закрилия сорт или на произведен от него материал, или на някои от посочените в чл. 18, ал. 5 сортове, които са били продадени или предложени на пазара по друг начин от притежателя на сертификата, или с негово съгласие на територията на страната, освен ако тези действия включват:

1. по-нататъшно размножаване на сорта;
2. износ на материал от сорта, позволяващ размножаването му в страна, която не закриля сортовете на растителния род или вид, към който принадлежи сортът, освен ако изнесенният материал е предназначен за окончателна употреба.

Договорна лицензия

Чл. 22. (1) Заявеният или защитен със сертификат сорт може да бъде предмет на лицензионен договор.

(2) Чрез лицензионния договор може да се предостави изключителна, неизключителна, пълна или ограничена лицензия.

(3) Лицензионните договори се вписват в регистъра на Патентното ведомство и са валидни от датата на регистрацията им. За тях се извършва публикация в официалния бюлетин.

Принудителна лицензия

Чл. 23. (1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Министерството на земеделието, храните и горите може да постанови принудителна лицензия за защитен сорт в полза на всяко заинтересувано лице по негова молба, когато е налице поне едно от следните условия:

1. сортът не е бил използван в продължение на пет години от подаването на заявката за сертификат или три години от издаването на сертификата и ако общественият интерес изисква издаването на принудителна лицензия, като се прилага срокът, който изтича по-късно;

2. сортът не е бил използван в степен, достатъчна за задоволяване на националните нужди или обществените потребности в сроковете по т. 1, освен когато притежателят на сертификата докаже, че не е бил в състояние да извърши това;

3. обявено национално извънредно положение - за времетраенето му, и сортът способства за преодоляване на това положение.

(2) Молителят по ал. 1 трябва да докаже, че е в състояние да използва сорта в рамките на исканата принудителна лицензия.

(3) Принудителната лицензия може да бъде само неизключителна и непрехвърляема.

(4) Принудителната лицензия може да бъде прекратена, ако получателят ѝ в едногодишен срок от издаването на лицензията не е пристъпил към подготовка за използване на сорта. Във всички случаи принудителната лицензия се прекратява, ако в двугодишен срок от издаването ѝ получателят не е започнал да използва сорта.

(5) Притежателят на сертификата може да поиска отменяне или промяна на условията за предоставяне на принудителната лицензия по ал. 1 след изтичане на една година, ако обстоятелствата при вземане на решението за принудителна лицензия междуременно са се променили.

(6) За предоставена принудителна лицензия селекционерът получава справедливо обезщетение от ползвателя. При липса на споразумение обезщетението се определя по съдебен ред.

(7) Принудителна лицензия не се издава в полза на нарушител на сертификата.

Служебна лицензия

Чл. 24. (1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Министерството на земеделието, храните и горите може да разпорежда само в изключителни случаи за нуждите на отбраната и сигурността на страната служебна лицензия за използването на даден сорт - обект на заявка или на издаден сертификат.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 01.01.2008 г.) Служебна лицензия се постановява по молба на Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи или на Държавна агенция "Национална сигурност". Разпореждането определя всички условия за служебната лицензия, както и условията, отнасящи се до справедливо обезщетение, свързано с използването на сорта.

(3) При липса на споразумение относно справедливо обезщетение, което трябва да се изплаща на селекционера, то се определя по съдебен ред.

Специален режим

Чл. 25. (1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Министърът на земеделието, храните и горите утвърждава само в изключителни случаи списък на ограничен брой сортове, които са предмет на заявки за сертификат и които не могат да бъдат разпространени и използвани свободно без специално разрешение, когато представляват интерес за отбраната и сигурността или за общественото здравеопазване.

(2) Селекционерът има право на справедливо обезщетение. При липса на споразумение обезщетението се определя по съдебен ред.

Правна закрила в чужбина

Чл. 26. (1) Български физически и юридически лица имат право да избират всяка друга договорна държава по чл. 3, в която да подават първата си заявка за предоставяне на правна закрила за сорт.

(2) Заявителят може да подаде заявка за правна закрила и във всяка друга държава, след като е извършил заявяване по ал. 1, без да изчаква издаването на защитен документ от страната по ал. 1.

(3) Заявителят по ал. 1 и 2 не може да търси правна закрила в чужбина без специално разрешение, когато сортът му влиза в списъка по чл. 25, ал. 1.

Прекратяване на действието на сертификата

Чл. 27. (1) Действието на сертификата се прекратява:

1. поради изтичане на срока, за който е издаден;

2. поради отказ в писмена форма на притежателя му считано от деня на депозиране в Патентното ведомство. Отказът на един от съпритежателите на сертификата не прекратява действието му по отношение на останалите;

3. в случаите, когато притежателят му:

а) (изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) не е в състояние да представи в срок от една година за едногодишните видове и две години за многогодишните видове от поискването от Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол автентичен посевен или посадъчен материал, който позволява да се възпроизведе създаденият сорт с неговите морфологични и биологични признаци такива, каквито са били определени в момента на издаването на сертификата, за което се уведомява Патентното ведомство;

б) не представи на компетентните органи в предписания срок материал за репродукция, документи или указания, считани за необходими при упражняването на контрол върху новия сорт, или не позволи на Института по интродукция и растителни ресурси да вземе мостра за съхраняването на сорта;

4. когато не е платена дължимата годишна такса по чл. 42, ал. 2 и 3 за поддържане на сертификата.

(2) Сертификатът, който е прекратил действието си поради неплащане на годишната такса, може да бъде възстановен в срок до шест месеца от последния ден на месеца, в който е издаден сертификатът, ако се заплати в Патентното ведомство просрочената такса в двоен размер.

Нарушаване правата на притежателя на сертификат

Чл. 28. (1) Всяко използване на сорта, което влиза в обхвата на закрилата със сертификат по чл. 18 и е извършено без съгласието на притежателя му, представлява нарушение на сертификата.

(2) Лице, което извършва действията по ал. 1 със сорт, защитен със сертификат, но произведен от други лица в нарушение на сертификата, отговаря за нарушение само ако е действало умишлено.

(3) Притежателят на сертификат за сорт и лицензополучателят на изключителна лицензия могат да предявят иск за нарушение на правата, ако не е уговорено друго.

(4) Лицензополучателят на лицензия по чл. 22, на принудителна лицензия по чл. 23 и на лицензия по чл. 24 може да предявява иск за нарушение на права, произтичащи от сертификата, ако притежателят на сертификат сам не упражни правото си на иск в шестмесечен срок от получаване на писмена покана от страна на лицензополучателя.

(5) Всеки лицензополучател може да участва в процес за нарушени права, произтичащи от сертификата, когато искът е предявен от притежателя на сертификата. Същото се отнася и за притежателя на сертификат, когато искът е предявен от лицензополучателя съгласно ал. 3 и 4.

(6) Искът за нарушаване на права върху сорта може да бъде предявяван и от заявителя преди издаването на сертификата, след като е извършена публикация за заявката от Патентното ведомство.

Искове за нарушаване на права, произтичащи от сертификат

Чл. 29. (1) Исковете за нарушаване на права, произтичащи от сертификат, могат да бъдат:

1. установителен иск за факта на нарушението;

2. иск за обезщетение за претърпените вреди и за пропуснатите ползи;

3. иск за преустановяване от нарушителя на действия, нарушаващи правата на притежателя на сертификата.

(2) При уважаване на иск по ал. 1 съдът може да постанови и преработване или

унищожаване на предмета на нарушението, а при умисъл - и на средствата, с които е извършено нарушението.

Осигуряване на доказателства

Чл. 30. Видът на доказателствата, редът за тяхното събиране и обезпечаване по чл. 29 се извършват съгласно Гражданския процесуален кодекс.

Недействителност на сертификат

Чл. 31. (1) Издаденият сертификат е недействителен, когато се установи, че:

1. условията, определени в чл. 8 и 9, не са били спазени при издаване на сертификата;
2. правото на селекционера е било предоставено на лице, което няма право да го притежава, освен ако то се прехвърли на правоимащото лице.

(2) На основание на влязло в сила решение по ал. 1, т. 2 Патентното ведомство, без да прекратява действието на обявения за недействителен сертификат, издава нов сертификат на посоченото в решението лице по негово искане.

(3) Обявяването на недействителността на сертификата не засяга:

1. влезли в сила решения за нарушаване на сертификата;
2. лицензионни договори, сключени и изпълнени преди обявяване на недействителността на сертификата, освен ако е уговорено друго.

Раздел IV. Експертиза на сортове

Подаване на заявка за сертификат

Чл. 32. (1) Заявката за сертификат за сорт се подава в Патентното ведомство и се вписва в дневника на заявките за сортовете.

(2) За дата на подаване на заявката се счита датата на получаване в Патентното ведомство на следните документи:

1. заявление за издаване на сертификат за сорт с идентификационни данни на заявителя и автора на сорта;
2. описание на сорта;
3. предложение за наименование на сорта;
4. попълнен технически въпросник за вида;
5. платени такси за заявяване и за публикация на заявката.

(3) Заявката за сертификат трябва да се отнася само за един сорт.

(4) Документите по ал. 2 се представят на български език. Наименованието на сорта, техническият въпросник и описанието, придружено с илюстративен материал, се представят в три екземпляра. Името на заявителя и автора, както и наименованието на сорта се попълват и на латиница.

(5) Ако заявителят подава заявката чрез представител по интелектуалната собственост, към нея се прилага и пълномощно.

Оттегляне на заявката

Чл. 33. Заявката за сертификат за сорт може да бъде оттеглена с писмена декларация на заявителя, ако вече не е издаден сертификат. При оттегляне на заявката заявителят губи право на

приоритет по чл. 34.

Право на приоритет

Чл. 34. (1) Заявителят, подал заявка за сертификат по чл. 32, се ползва с право на приоритет от датата на заявяването.

(2) Ако заявителят е подал по-ранни заявки за закрила на един и същ сорт в договорни държави преди заявката си в Патентното ведомство, може да претендира за конвенционен приоритет за период от дванадесет месеца считано от датата на първото заявяване.

(3) Право на приоритет по ал. 2 се признава, ако заявителят е направил декларация за претендиран приоритет при подаване на заявката си пред Патентното ведомство и плати съответната такса. Правото на приоритет се доказва в срок до три месеца от датата на подаване на заявката в Патентното ведомство с копия от документите, съставляващи първата заявка, както и с образци или други доказателства. Копията трябва да са заверени от ведомството, в което е подадена първата заявка. Пропускането на срока и неплащането на такса за претендирания приоритет водят до загубването му.

(4) На заявителя по ал. 3 се дава възможност в продължение на две години след изтичане на приоритетния срок или ако първата заявка е отхвърлена или оттеглена, да представи на експертната допълнителна информация, документация или материал.

Предварителна експертиза

Чл. 35. (1) По регистрирана в Патентното ведомство заявка за сертификат в едномесечен срок от подаването ѝ се провежда предварителна експертиза, с която се проверяват:

1. формалната редовност на заявката и приложените към нея документи съгласно чл. 32;
2. съдържанието на приложените документи;
3. съответствието на наименованието на растителния сорт с изискванията на чл. 12. Със съгласието на Патентното ведомство заявителят може да отбележи временно предложение за наименование вместо наименованието на сорта за нуждите на експертната.

(2) Патентното ведомство уведомява заявителя за констатираните недостатъци и му предоставя тримесечен срок за отстраняването им. Ако заявителят не отговори в този срок, заявката се счита за изоставена и експертната по нея се прекратява. В този случай заявителят губи право на приоритет по чл. 34, ал. 1.

Публикация за заявката

Чл. 36. (1) Патентното ведомство извършва публикация за заявката в официалния бюлетин непосредствено след изтичане на четвъртия месец, но не по-късно от шестия месец от датата на подаване на заявката.

(2) В Патентното ведомство не е разрешен достъп до материали по заявка за сертификат преди публикация за нея, освен когато има писмено разрешение от заявителя.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Достъпът до материали по заявки по ал. 2 е допустим за Министерството на земеделието, храните и горите на основание чл. 23, 24 и 25 и за Министерството на отбраната или за Министерството на вътрешните работи съгласно чл. 24 и 25.

Предаване на заявката за експертиза по същество

Чл. 37. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) В едномесечен срок след провеждане на предварителна експертиза на заявката Патентното ведомство я предава на Изпълнителната агенция

по сортоизпитване, апробация и семеконтрол за експертиза по същество, като уведомява заявителя да заплати съответните такси в Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол.

Експертиза по същество

Чл. 38. (1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) По всяка заявка за сертификат Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол провежда експертиза в рамките на две до четири години, за да установи дали сортът растение отговаря на изискванията на чл. 7. При необходимост по предложение на заявителя този срок може да бъде удължен.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) За целите на експертизата Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол изпитва сорта в свои и в други опитни станции, специализирани институти, лаборатории и служби и описва и доказва признаците, които позволяват да се дефинира и различи новият сорт.

(3) (Нова - ДВ, бр. 27 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Министерството на земеделието, храните и горите издава лиценз на лицата, които ще извършват сортоизпитване. Условието и редът за издаване на лиценз се определят с наредба на министъра на земеделието, храните и горите.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 27 от 1998 г.) Заявителят предоставя безплатно необходимия за изпитването на сорта посевен и посадъчен материал, както и всякаква допълнителна информация и документация, посочена в Правилника за работа на Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 27 от 1998 г.) Ако в процеса на експертизата се констатира, че наименованието, заявено пред Патентното ведомство, не отговаря на изискванията на чл. 12, ал. 1 и 2, на заявителя се предоставя двумесечен срок, за да предложи ново наименование. При неспазване на този срок заявката се счита изоставена и производството по нея се прекратява.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 27 от 1998 г.) При експертиза на наименованието следва да се уточни дали заявеното наименование на разглеждания сорт е еднакво с наименованието на заявката за същия сорт в договорни страни.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 27 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Когато Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол прецени, че сортът не отговаря на изискванията на чл. 7, писмено уведомява заявителя, като излага мотивите за това и му предоставя тримесечен срок за отговор. Ако заявителят не отговори в този срок или неоснователно поддържа заявката си, Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол отказва да даде заключение за признаване на сорта, като изпраща доклад в Патентното ведомство.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 27 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол взема решение за признаване на сорта, когато в резултат на проведената експертиза по същество установи, че заявеният сорт отговаря на изискванията на чл. 7, и в едномесечен срок подготвя доклад до Патентното ведомство.

(9) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 27 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.)

(10) (Предишна ал. 9 - ДВ, бр. 27 от 1998 г., отм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.)

(11) (Предишна ал. 10 - ДВ, бр. 27 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол в срока по ал. 8 изпраща в Патентното ведомство доклада си, оформеното описание, реферата и препис от решението за признаване на сорта. Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол може да коригира или допълва описанието по всяко време в съответствие с развитието на агрономическата наука. Тези корекции и допълнения не влияят върху обхвата на закрилата.

(12) (Предишна ал. 11 - ДВ, бр. 27 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Изпълнителната

агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол може да ползва резултати от по-рано проведена експертиза за същия сорт, извършена от компетентни органи в страната или в чужбина.

(13) (Предишна ал. 12 - ДВ, бр. 27 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол може да сключва споразумения с компетентни органи от договорните държави за извършване на експертиза за чужди сортове растения в страната, както и да възлага използване на резултатите от такава експертиза от компетентните органи на договорни държави.

(14) (Предишна ал. 13 - ДВ, бр. 27 от 1998 г., изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Всички действия за закрила след проведената експертиза по същество се извършват от Патентното ведомство въз основа на решенията и докладите на Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол.

Продължаване на срокове

Чл. 39. По молба на заявителя, подадена преди изтичане на сроковете по чл. 35, ал. 2, чл. 38, ал. 4 и 6, тези срокове могат да бъдат продължени с три месеца, но не повече от два пъти. При искане за продължаване на сроковете заявителят заплаща такси.

Издаване на сертификат

Чл. 40. Патентното ведомство издава сертификат въз основа на решението за признаване на сорта и ако в тримесечен срок от уведомяването на заявителя за решението се заплатят такси за издаване и публикация на сертификата.

Публикация за издаден сертификат

Чл. 41. (1) За издаден сертификат за сорт се прави публикация в официалния бюлетин на Патентното ведомство.

(2) В официалния бюлетин се публикуват всички промени в правния статус на заявката и сертификата.

(3) Издаденият сертификат се вписва в регистъра на сертификатите за сортове на Патентното ведомство.

Такси

Чл. 42. (1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) За всички действия по този закон пред Патентното ведомство, Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и Държавната комисия по породи животни се заплащат такси по тарифа, утвърдена от Министерския съвет.

(2) За поддържане действието на сертификата се дължи годишна такса.

(3) Годишната такса за първата и за всяка от следващите години се заплаща до последния ден на месеца, в който е издаден сертификатът.

(4) Набраните средства по ал. 1, 2 и 3 се използват за финансова издръжка на посочените ведомства.

Глава трета.

ПРАВНА ЗАКРИЛА НА ПОРОДИТЕ ЖИВОТНИ

Експертиза на породите животни

Чл. 43. (1) Заявката за сертификат за породи животни се подава в Патентното ведомство и

се вписва в дневника на заявките за породи животни, след което се извършва експертиза в Държавната комисия по породи животни в съответствие с правилника за работа на комисията.

(2) При експертиза на породата по същество Държавната комисия по породи животни проучва и анализира следните специални изисквания:

1. развъдна цел;
2. кратка характеристика на изходните породи;
3. описание на методите за създаване на породата;
4. продуктивни качества и морфологични особености на породата;
5. адаптивни способности и устойчивост на заболявания;
6. численост, племенна и генеалогична структура;
7. район на разпространение.

(3) (Нова - ДВ, бр. 18 от 2004 г., в сила от 06.04.2004 г.) Експертиза по същество на породи, линии и хибриди на копринената пеперуда се извършва от Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол. Експертизата се извършва чрез изпитвания за различимост, хомогенност и стабилност и за стопански биологични качества.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 18 от 2004 г., в сила от 06.04.2004 г.) Материалната експертиза за чуждестранни породи се извършва с поколението им, родено в нашата страна.

(5) (Предишна ал. 4, доп. - ДВ, бр. 18 от 2004 г., в сила от 06.04.2004 г.) Държавната комисия по породи животни, а в случаите по ал. 3 - Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол след вземане на решение за признаване на породата изпраща в едномесечен срок в Патентното ведомство доклада си, оформеното описание, реферата и препис от решението за признаване на породата, като уведомява селекционера да заплати съответните такси в Патентното ведомство.

Правна закрила

Чл. 44. Правната закрила за породи животни се предоставя със сертификат, който има срок на действие тридесет години от датата на издаване на сертификата.

Разпоредби за породите животни

Чл. 45. (1) Режимът за сортовете растения се прилага и за породите животни, доколкото в тази глава не е предвидено друго.

(2) Разпоредбите на глави четвърта и пета се прилагат и по отношение на породите животни при спазване на специфичните особености, посочени в тази глава.

Глава четвърта. СПОРОВЕ

Видове

Чл. 46. Споровете, свързани със създаването, закрилата и правата, произтичащи от сертификата, се разглеждат по административен и съдебен ред.

Спорове, разглеждани по административен ред

Чл. 47. (1) По административен ред се разглеждат:

1. жалби срещу решения за прекратяване на производството по заявка за издаване на сертификат по чл. 35;

2. жалби срещу решението за отказ за издаване на сертификат;
3. жалби срещу решението за прекратяване на производството по чл. 38, ал. 4 относно съответствието на наименованието на сорта с изискванията на чл. 12;
4. искания за обявяване на недействителност на издаден сертификат по чл. 31;
5. жалби срещу отказ за възстановяване действието на сертификата по чл. 27, ал. 2;
6. жалби срещу решенията за предоставяне или отказ на принудителна лицензия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Жалбите и исканията по ал. 1 се разглеждат от специализирани състави, назначени от председателя на Патентното ведомство, включващи държавен експерт и юрист от Патентното ведомство и експерт от Министерството на земеделието, храните и горите. Съставите по ал. 1, т. 6 се назначават от министъра на земеделието, храните и горите.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) По исканията по ал. 1, т. 4 може да се образува служебно производство от Патентното ведомство и Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол.

(4) Производството по ал. 1 и 2 се образува след плащане на такса освен при служебно производство.

(5) Съставите по ал. 2 вземат решения съответно в тримесечен срок по жалбите по ал. 1, т. 1, 2, 3, 5 и 6 и в шестмесечен срок - по исканията по ал. 1, т. 4.

Срокове за оспорване

Чл. 48. (1) Жалбите по чл. 47, ал. 1, т. 1, 2, 3, 5 и 6 се подават в тримесечен срок от получаване на решението.

(2) Исканията по чл. 47, ал. 1, т. 4 са допустими в целия срок на действие на сертификата.

Възстановяване на срокове

Чл. 49. Сроковете, пропуснати поради особени непредвидени обстоятелства, могат да бъдат възстановени по молба на заявителя. Молбата се подава до три месеца след отпадане на причината за пропускане на срока, но не по-късно от една година от изтичане на пропуснатия срок. Решението за възстановяване на срока се взема от председателя на Патентното ведомство.

Съдебен контрол

Чл. 50. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Решенията на съставите на Патентното ведомство или на Министерството на земеделието, храните и горите подлежат на обжалване пред Административния съд - град София по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Съдебни спорове

Чл. 51. (1) (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 01.03.2007 г.) В Административния съд - град София се разглеждат:

1. спорове за авторство (съавторство);
2. спорове за правото на заявяване и правото на сертификат за сорт;
3. спорове за нарушаване правата на заявителя и изключителните права на притежателя на сертификат. Когато искът е предявен от заявителя преди издаването на сертификата, производството се спира до публикуване на сертификата от Патентното ведомство;
4. спорове по сключване, изпълнение и прекратяване на лицензионни договори;

5. спорове относно служебния характер на сорта по смисъла на чл. 16 и размера на възнаграждението на автора на служебно селектиран сорт;

6. спорове по размера на обезщетението, дължимо на притежателя на сертификата по чл. 23, 24 и 25.

(2) Исковете по ал. 1, т. 5 се предявяват до една година след издаване на сертификата.

Глава пета.

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

Санкция

Чл. 52. (1) Всяко лице, което без разрешението на притежателя на сертификата извърши някои от посочените в чл. 18 действия, се наказва с глоба от сто до хиляда лева, а при повторно нарушение глобата е от хиляда до десет хиляди лева. Размножителният материал и в двата случая се конфискува.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Нарушението се констатира с акт, съставен от длъжностно лице, определено от министъра на земеделието, храните и горите. Административното наказание не изключва наказателна отговорност и други санкции съгласно законите на страната.

(3) Съставянето на акта, издаването, обжалването и изпълнението на наказателното постановление се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. "Сорт" е растителна съвкупност в рамките на отделен ботанически таксон от най-ниската известна степен, която независимо от това, дали напълно отговаря на условията за предоставяне на правото на селекционера:

а) може да бъде дефинирана чрез изразяване на признаците, характеризиращи даден генотип или определена комбинация от генотипове;

б) може да бъде различавана от всяка друга растителна съвкупност най-малкото чрез изразяване на един от посочените признаци;

в) се счита като единица по отношение на нейната годност да се размножава в непроменен вид.

2. "Размножителен материал" е цяло растение, семена, посадъчен материал, както и части от това растение, доколкото те съдържат най-малко една клетка и се използват за репродукция на цяло растение, независимо от метода на получаването му - изкуствен или естествен.

3. "Порода" е група сходни по генетически обусловени стопански биологични свойства и морфологични признаци животни с общ произход и от един вид, предявяващи сходни изисквания към природните и производствените условия.

4. "Селекционер" е лицето:

а) създало или открило и разработило сорта или породата;

б) работодател или възложител на лицето по буква "а" на основата на договор между тях;

в) правоприменик на лицата по букви "а" и "б".

5. "Стопански качества на сорта" са качества, обуславящи пригодността на сорта за

използване като обект за размножаване и като материал за производство на растениевъдни продукти с определено предназначение и качество.

б. (отм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.)

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 2. Исканията за авторски свидетелства за сортове растения и породи животни, за които до влизането в сила на закона няма издаден защитен документ или окончателно решение за отказ, могат да бъдат трансформирани в заявки за сертификати. Трансформацията се извършва след подаване на молба в Патентното ведомство от лицата и в срока по § 3, ал. 2 и по реда на чл. 14.

§ 3. (1) Авторски свидетелства за сортове растения и породи животни, издадени до влизане в сила на този закон и които съгласно § 2, ал. 2 от Закона за патентите са били изключени от трансформация по силата на чл. 7 от Закона за патентите, могат да се трансформират в сертификати след подаване на молба в Патентното ведомство.

(2) Молбите се подават в срок до шест месеца от влизането в сила на закона, като Патентното ведомство издава сертификат на един от молителите при спазване на следната поредност на правоимащите:

1. на автора, когато сортът или породата са създадени самостоятелно;

2. на следните лица, когато сортът или породата са създадени в условията на служебно селектиране:

а) на работодателя и/или възложителя;

б) на ползвателя на сорта или породата, когато този сорт или порода представлява основно производство;

в) на автора на сорта или породата.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Трансформацията на авторските свидетелства в сертификати се извършва след допълнителна експертиза за спазване изискванията на чл. 9, 10 и 11 и предложеното решение на Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол по чл. 38, ал. 10. Допълнителната експертиза може да ползва резултати от по-рано проведени изпитания за сорта или породата.

(4) Издадени сертификати по ал. 1, 2 и 3 имат срок на действие 20 години считано от датата на издаването им. Лицата, използвали сорта или породата преди трансформацията на авторски свидетелства, но след датата на заявка за авторско свидетелство, не се ползват с правата на преждеползватели.

(5) Правата, произтичащи от сертификата, издаден по този параграф, възникват от датата на издаването му от Патентното ведомство.

(6) Авторски свидетелства, които не са трансформирани в сертификати по ал. 1 - 5, прекратяват своето действие.

§ 4. (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2006 г., в сила от 12.07.2006 г.) Решенията на Патентното ведомство за трансформация на заявки и на авторски свидетелства в сертификати подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс пред Софийския градски съд.

§ 5. За трансформация на авторски свидетелства в сертификати се плащат такси за трансформация, за експертиза, за издаване на сертификат, за публикация на извършената трансформация. Таксите за трансформация на авторското свидетелство в сертификат се заплащат при подаване на молбата по § 3, ал. 1, а всички други такси се заплащат съгласно този закон.

§ 6. Възникналите преди влизането в сила на този закон имуществени и неимуществени права на автори на признати и внедрени авторски свидетелства, които не са били трансформирани по § 3, ал. 1, се уреждат до тяхното изчерпване по реда на закона, който е бил в сила при тяхното възникване.

§ 7. (1) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г.) Статутът на Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и на Държавната комисия по породи животни се определя с акт на Министерския съвет.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Държавната комисия по породи животни се сформира при необходимост и съставът ѝ се утвърждава от министъра на земеделието, храните и горите.

§ 8. В Закона за посевния и посадъчен материал (обн., Изв., бр. 13 от 1958 г.; изм., ДВ, бр. 99 от 1963 г., бр. 36 от 1979 г. и бр. 103 от 1990 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 2 думите "районираните сортове" се заменят с "на сортовете, вписани в списък А на официалната сортова листа".

2. В чл. 3 думите "утвърдени от Министерството на земеделието и горите" се заменят с "вписани в списък А на официалната сортова листа".

3. Член 5 се отменя.

4. Член 6 се отменя.

5. В чл. 8, ал. 1 думите "районирани, селектирани и местни сортове" се заменят със "сортове, вписани в списък А на официалната сортова листа".

6. В чл. 8, ал. 2 думата "нерайонирани" се заменя с "невписани в списък А на официалната сортова листа".

§ 9. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Министърът на земеделието, храните и горите и председателят на Патентното ведомство издават наредби и инструкции за изпълнение на разпоредбите на този закон.

§ 10. Законът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник".

§ 11. (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2000 г., изм. - ДВ, бр. 36 от 2008 г., изм. - ДВ, бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г.) Изпълнението на закона се възлага на министъра на земеделието, храните и горите и на председателя на Патентното ведомство.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ПОСЕВНИЯ И ПОСАДЪЧНИЯ МАТЕРИАЛ

(ОБН. - ДВ, БР. 86 ОТ 2000 Г.)

§ 4. В Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни се правят следните изменения:

.....

3. Навсякъде в закона думите "Държавната сортова комисия" се заменят с "Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол", думите "Министерството на земеделието и хранителната промишленост", "Министерството на земеделието, горите и аграрната реформа" се заменят с "Министерството на земеделието и горите", а думите "министъра/ът на земеделието и хранителната промишленост" и "министъра на земеделието, горите и аграрната реформа" се заменят с "министъра/ът на земеделието и горите".

§ 5. Сортовете, вписани в Общия каталог на Европейския съюз, се вписват автоматично в списък Б на официалната сортова листа на Република България, а когато отговарят на условията на чл. 10, ал. 2 - в списък А на сортовата листа.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ АДМИНИСТРАТИВНОПРОЦЕСУАЛНИЯ КОДЕКС

(ОБН. - ДВ, БР. 30 ОТ 2006 Г., В СИЛА ОТ 12.07.2006 Г.)

§ 51. В Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни (обн., ДВ, бр. 84 от 1996 г.; изм., бр. 27 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г., бр. 86 от 2000 г., бр. 18 от 2004 г.) се правят следните изменения:

.....
2. Навсякъде думите "Закона за административното производство" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс".
.....

§ 142. Кодексът влиза в сила три месеца след обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. дял трети, § 2, т. 1 и § 2, т. 2 - относно отмяната на глава трета, раздел II "Обжалване по съдебен ред", § 9, т. 1 и 2, § 11, т. 1 и 2, § 15, § 44, т. 1 и 2, § 51, т. 1, § 53, т. 1, § 61, т. 1, § 66, т. 3, § 76, т. 1 - 3, § 78, § 79, § 83, т. 1, § 84, т. 1 и 2, § 89, т. 1 - 4, § 101, т. 1, § 102, т. 1, § 107, § 117, т. 1 и 2, § 125, § 128, т. 1 и 2, § 132, т. 2 и § 136, т. 1, както и § 34, § 35, т. 2, § 43, т. 2, § 62, т. 1, § 66, т. 2 и 4, § 97, т. 2 и § 125, т. 1 - относно замяната на думата "окръжния" с "административния" и замяната на думите "Софийския градски съд" с "Административния съд - град София", които влизат в сила от 1 март 2007 г.;

2. параграф 120, който влиза в сила от 1 януари 2007 г.;

3. параграф 3, който влиза в сила от деня на обнародването на кодекса в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНА АГЕНЦИЯ "НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ"

(ОБН. - ДВ, БР. 109 ОТ 2007 Г., В СИЛА ОТ 01.01.2008 Г.)

§ 44. Законът влиза в сила от 1 януари 2008 г.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА РИБАРСТВОТО И АКВАКУЛТУРИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 36 ОТ 2008 Г.)

§ 64. В Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни (обн., ДВ, бр. 84

от 1996 г.; изм., бр. 27 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г., бр. 86 от 2000 г., бр. 18 от 2004 г., бр. 30 от 2006 г. и бр. 109 от 2007 г.) навсякъде думите "министърът на земеделието и горите", "министъра на земеделието и горите" и "Министерството на земеделието и горите" се заменят съответно с "министърът на земеделието и продоволствието", "министъра на земеделието и продоволствието" и "Министерството на земеделието и продоволствието".

Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА БЪЛГАРСКАТА АГЕНЦИЯ ПО
БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ

(ОБН. - ДВ, БР. 58 ОТ 2017 Г., В СИЛА ОТ 18.07.2017 Г.)

§ 27. В Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни (обн., ДВ, бр. 84 от 1996 г.; изм., бр. 27 от 1998 г., бр. 81 от 1999 г., бр. 86 от 2000 г., бр. 18 от 2004 г., бр. 30 от 2006 г., бр. 109 от 2007 г., бр. 36 от 2008 г. и бр. 26 от 2010 г.) се правят следните изменения:

.....

2. Навсякъде в закона думите "Министерството на земеделието и продоволствието", "министърът на земеделието и продоволствието" и "министъра на земеделието и продоволствието" се заменят съответно с "Министерството на земеделието, храните и горите", "министърът на земеделието, храните и горите" и "министъра на земеделието, храните и горите".

.....

§ 76. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

Преходни и Заключителни разпоредби
КЪМ ЗАКОНА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ПАТЕНТИТЕ И
РЕГИСТРАЦИЯТА НА ПОЛЕЗНИТЕ МОДЕЛИ

(ОБН. - ДВ, БР. 92 ОТ 2020 Г.)

§ 48. (1) Този закон се прилага за заявките и исканията, по които няма влязло в сила решение до влизането му в сила.

(2) По заявките за патенти за изобретения, по които не е постановено окончателно решение до влизането в сила на този закон и не е заплатена таксата за проучване и експертиза и таксата за публикация за заявката, на заявителя се изпраща уведомление, с което му се предоставя възможност да ги заплати в тримесечен срок. Ако таксите не бъдат заплатени в този срок, заявката се счита за оттеглена и не се публикува.

(3) Този закон не се прилага по отношение на сроковете, които са започнали да текат преди влизането му в сила.

§ 49. (1) Представителите, вписани в регистъра по чл. 16, ал. 1 от Наредбата за представителите по индустриална собственост (ДВ, бр. 64 от 2017 г.), запазват регистрацията си и правото да упражняват професията.

(2) Лицата, които до влизането в сила на този закон са положили успешно изпита по реда на наредбата по ал. 1, се вписват в регистъра на представителите по индустриална собственост, без да полагат нов изпит.

(3) Съдружията на представители по индустриална собственост, вписани в регистъра по

наредбата по ал. 1, запазват регистрацията си и правото да упражняват дейност, ако в двумесечен срок от влизането в сила на този закон лицето, което представлява съдружието, представи в Патентното ведомство писмено искане, в което са посочени обстоятелствата по чл. 93, ал. 2, т. 1 - 6, придружено с копие на актуален договор за съдружие. Когато в посочения срок постъпи искане съдружието да продължи да упражнява дейността си под формата на дружество по чл. 89, в регистъра се вписва промяната, като дружеството запазва номера на вписване на съдружието, както и всички пълномощия, произтичащи от упълномощаването на съдружието, при условие че бъде представен единен идентификационен код и се посочат обстоятелствата по чл. 93, ал. 2, т. 1 - 6. Когато в посочения срок не бъде подадено писмено искане, съдружието се отписва служебно от регистъра.

Приложение към чл. 4, ал. 1

(Ново - ДВ, бр. 26 от 2010 г.)

БЪЛГАРСКИ ПОРОДИ СЕЛСКОСТОПАНСКИ ЖИВОТНИ, СОБСТВЕНОСТ НА ДЪРЖАВАТА

А. МЕСТНИ (АВТОХТОННИ) ПОРОДИ ЖИВОТНИ

ГОВЕДА

Българско сиво говедо

Родопско късорого говедо

БИВОЛИ

Български бивол

ОВЦЕ

Бяла маришка овца

Вакла маришка овца

Реплянска овца

Местна карнобатска овца

Медночервена шуменска овца

Копривщенска (Средногорска) овца

Дъбенска овца

Средностаропланинска овца

Каракачанска овца

Странджанска овца

Сакарска овца

Котленска овца

Среднородопска овца

Свищовска овца

Софийска (Елинпелинска) овца

Тетевенска овца

Западностаропланинска овца

Брезнишка овца

Местна старозагорска овца

Черноглава плевенска овца

КОЗИ

Местна дългокосместа (Калоферска) коза

КОНЕ

Каракачански кон

Старопланински кон

Рилородопски кон

МАГАРЕТА

Местно магаре

СВИНЕ

Източнобалканска свиня

ПТИЦИ

Старозагорска червена кокошка

Черна шуменска кокошка

КУЧЕТА

Каракачанско куче

Българско овчарско куче

Б. ПОРОДИ ЖИВОТНИ, СЪЗДАДЕНИ В БЪЛГАРИЯ

ГОВЕДА

Българско черно-шарено говедо

Българско кафяво говедо

Българско родопско говедо

Българско сименталско говедо

БИВОЛИ

Българска мурра

ОВЦЕ

Североизточнобългарска тънкорунна порода

Дунавска тънкорунна порода

Тракийска тънкорунна порода

Карнобатска тънкорунна порода

Севернобългарски коридел

Южнобългарски коридел

Старопланински цигай

Родопски цигай

Синтетична популация българска млечна

КОЗИ

Българска бяла млечна коза

КОНЕ

Източнобългарски кон

Дунавски кон

Плевенски кон

СВИНЕ

Дунавска бяла

Български ландрас - специализирана линия Sh

ЗАЙЦИ

Виенчин.

Релевантни актове от Европейското законодателство

Регламенти:

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 874/2009 НА КОМИСИЯТА от 17 септември 2009 година относно установяване на правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 2100/94 на Съвета относно производството пред Службата на Общността за сортовете растения

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1768/95 НА КОМИСИЯТА от 24 юли 1995 година за установяване на реда и условията за прилагане на дерогацията, предвидена в член 14, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 2100/94 на Съвета относно правната закрила на Общността на сортовете растения

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1239/95 НА КОМИСИЯТА от 31 май 1995 година относно установяване на правила за прилагане на Регламент (ЕО) № 2100/94 на Съвета относно производството пред Службата на Общността за сортовете растения (отм.)

РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 2100/94 НА СЪВЕТА от 27 юли 1994 година относно правната закрила на Общността на сортовете растения

РЕГЛАМЕНТ (ЕИО) № 2380/74 НА СЪВЕТА от 17 септември 1974 година за приемане на разпоредби за разпространяване на информация, свързана с научноизследователски програми за Европейската икономическа общност